

Slovenský zväz telesne postihnutých športovcov
Úsek mládeže, rozvoja a vzdelávania

KONCEPCIA ŠPORTU MLÁDEŽE, ROZVOJA A VZDELÁVANIA PRE ROK 2022

/Návrh pre VV SZTPŠ/

Bratislava 5.1.2022

Pavel Bílik

1. ÚVOD

Ako pracovník Úseku mládeže, rozvoja a vzdelávania pri Slovenskom zväze telesne postihnutých športovcov predkladám VV SZTPŠ na schválenie návrh koncepcie športu mládeže, rozvoja a vzdelávania, ktorý predstavuje východiská, zámery a systém práce v daných oblastiach pre aktuálne obdobie roku 2022. Je z môjho pohľadu nevyhnutné vytvoriť seriózne predpoklady pre ďalšie napredovanie vo všetkých spomenutých oblastiach, ktoré predstavujú podľa Stanov SZTPŠ i platnej legislatívy v športe jedny z najdôležitejších prejavov činnosti, úloh a fungovania národného športového zväzu.

Záujem a podpora týchto troch dôležitých a vzájomne prepojených oblastí v rovine materiálnej, personálnej i organizačnej je nevyhnutným predpokladom ďalšieho napredovania zväzu, ktorý má ambíciu byť úspešným a stabilným prvkom nielen paralympijského športu, ale i športového hnutia ako celku.

2. VÝCHODISKOVÝ STAV

Od roku 2012 sa zložky mládeže, rozvoja a vzdelávania v súlade so zámermi jednotného riadenia paralympijského športu postupne presúvali pod hlavičku Slovenského paralympijského výboru a to ako v rovine rozpočtového zabezpečenia, tak aj v rovine riadenia a kontroly. Pritom jednotný systém športu mládeže, rozvoja a vzdelávania pri SPV vychádzal z jeho úspešného fungovania v rámci nášho zväzu, ktorý bol v tej dobe jediným subjektom paralympijského športu, ktorý mal takýto systém zdrojovo, organizačne i metodicky postavený a rokmi overený.

V súčasnom období však dochádza v rámci riadenia Slovenského paralympijského výboru k zásadným zmenám v pohľade na zabezpečenie a fungovanie takmer 10 rokov jednotne realizovanej koncepcie športu mládeže, rozvoja a vzdelávania pod SPV a objavili sa požiadavky vrátiť časť kompetencií v rovine zdrojov, riadenia i kontroly na jednotlivé zväzy športu zdravotne znevýhodnených. Bez ohľadu na potrebu vyvolania širokej odbornej diskusie, ktorá by objektívne zhodnotila samotnú užitočnosť takéhoto prístupu, je potrebné vychádzať z aktuálnej situácie a legitímnych rozhodnutí orgánov SPV a vytvoriť všetky predpoklady pre to, aby Slovenský zväz telesne postihnutých športovcov obnovil fungovanie všetkých potrebných zložiek systému športu mládeže, rozvoja a vzdelávania a nestratil s týmito dôležitými prvkami svojej činnosti kontakt, či možnosť zásadne ich ovplyvňovať.

Stagnácia celého systému a nedostatky v jeho riadení v rokoch 2020 a 2021 znamenali výrazný ústup z pôvodných ambícií, avšak bez ohľadu na hodnotenie príčin takéhoto stavu je už strategicky nevyhnutné opätovne naštartovať procesy vedúce k jeho zmysluplnému usporiadaniu. Ďalšie zaváhanie v tak dôležitých oblastiach ako sú šport mládeže, rozvoj a vzdelávanie si už v nasledujúcich rokoch nemôžeme dovoliť. Bez systematickej podpory športovo-talentovaných jedincov, bez dôslednej a pravidelnej administrácie a riadenia celej zložky, bez jasne systémovo prepojených rozvojových aktivít, bez snahy vzdelávať nových športových odborníkov, nemôže nikto očakávať, že Slovenský zväz telesne postihnutých športovcov bude v ďalšom období svojej existencie silnejším, úspešnejším a životaschopnejším subjektom.

3. OBLASŤ ZABEZPEČENIA PRÍPRAVY ŠPORTOVO-TALENTOVANEJ MLÁDEŽE

3.1. Vytvorenie viacstupňového systému činnosti útvarov talentovanej mládeže pod SZTPŠ

Vychádzať treba z už overeného 3-stupňového systému usporiadania tejto zložky v minulosti, aby dotknuté subjekty naďalej pracovali v známom prostredí a mohli bezproblémovo zabezpečiť čo najlepšiu kontinuitu procesov nastavených v minulom období.

V roku 2022 preto navrhujem vytvorenie troch stupňov systému riadenia športovej prípravy talentovaných jedincov, zoradené od najnižšieho stupňa po najvyšší:

1. Centrá športovej činnosti mládeže pri klube
2. Zväzové centrum talentovanej mládeže
3. Juniorské tímy

3.2. Popis činností, úloh a rozpočtového zabezpečenia

Centrá športovej činnosti pri klube (CŠČM) zriadiť na základe podaných žiadostí oprávnených subjektov o pridelenie štatútu (uzávierka žiadostí 31.1.2022). Na základe stanovených kritérií vyhodnotiť zaslané žiadosti a v roku 2022 prideliť štatút CŠČM pri klube pre max. 8 najúspešnejších žiadateľov. Do 28. februára 2022 podpísať zmluvy s podporenými subjektami. Do centier zaradiť mladých talentovaných jedincov v športoch, ktoré reflektujú štruktúru športov podporovaných SZTPŠ.

Požiadavka na rozpočet: 20.000 €

Zväzové centrum talentovanej mládeže pri SZTPŠ (ZCTM) zriadiť na základe žiadostí jednotlivých ŠTK o pridelenie štatútu športovca zaradeného do ZCTM. Oprávnenými žiadateľmi sú jednotlivé ŠTK športov, podporovaných v rámci štruktúry SZTPŠ. Na základe stanovených kritérií vyhodnotiť zaslané žiadosti a v roku 2022 prideliť štatút športovca zaradeného do ZCTM maximálne 14 športovcom (uzávierka žiadostí 31.1.2022).

Do 28. februára 2022 informovať jednotlivé ŠTK o výsledku zaradenia vybraných mladých športovcov a o výške pridenej finančnej podpory. Výška finančnej podpory je výsledkom vyhodnotenia stanovených kritérií. Nepredstavuje vyjadrenie výšky podpory na jedného športovca, ale výšku podpory ako celku pre konkrétne športové odvetvie, umožňujúcu diferencované rozdelenie podpory pre zaradených športovcov. Diferenciácia rozdelenia pridenej podpory je v kompetencii príslušnej ŠTK.

Požiadavka na rozpočet: 16.000 €

Juniorské tímy pri SZTPŠ (JT) budú z pohľadu nášho zväzu novým prvkom a preto bude potrebné v priebehu roku 2022 vytvoriť čo najlepší priestor pre strategické posúdenie ich potreby v rámci športov, podporovaných SZTPŠ. V priebehu roku 2022 treba stanoviť jasné kritériá pre vznik JT v jednotlivých športoch, reálne posúdiť možnosti a potrebu ich vytvorenia. Počas roku 2022 treba zrealizovať viaceré konzultácie a odbornú diskusiu s jednotlivými ŠTK a reprezentačnými trénermi s cieľom pripraviť všetky podmienky pre to, aby v roku 2023 začala rozpočtovo i organizačne fungovať riadená podpora činnosti dvoch juniorských tímov pri SZTPŠ. Vytvoriť postupne tím športových odborníkov participujúcich na činnosti JT, zabezpečiť prepojenie na systém prípravy seniorskej reprezentácie. V ďalších rokoch vytvoriť podmienky (predovšetkým finančné) pre to, aby bolo možné počet JT podľa podmienok a potrieb SZTPŠ ešte navýšiť. Predpokladané rozpočtové požiadavky na činnosť jedného JT predstavujú ročne 10 - 15.000 €. Rozpočtové požiadavky pre rok 2022 však zahŕňajú iba

zabezpečenie konzultácií a možnosť usporiadať odborné diskusie a prípravu podmienok pre činnosť JT v nasledujúcich rokoch. Vhodné by bolo spojenie potreby adekvátneho financovania tejto zložky s prostriedkami mediálnej komunikácie športovcov zaradených do JT a využitia možností financovania aj cez podporu prípadných partnerov zväzu.

Požiadavka na rozpočet: 500 €

4. OBLASŤ PODPORY ŠPORTU MLÁDEŽE A ROZVOJA ŠPORTU TZ pri SZTPŠ

Túto zložku by v novom systéme mládežníckeho športu pri SZTPŠ mali predstavovať 4 základné piliere:

1. Podpora vybraných rozvojových športových podujatí cez grantovú výzvu SZTPŠ
2. Systém DATA-TALENT, zahrňujúci mobilnú testovaciu jednotku a internetovú aplikáciu s databázou sledovaných talentovaných jedincov
3. Systém SUPERFIT ON LINE pre interaktívnu podporu rekreačného i vrcholového športu s prezentáciou činnosti klubov SZTPŠ
4. Školské športové strediská a podpora školských športových súťaží, vrátane Zlatého odznaku športovej všestrannosti na špeciálnych školách

Grantová výzva SZTPŠ – v roku 2022 pokračovať podľa už zaužívaného kľúča – najneskôr do 15.2.2022 uzávierka na zaslanie žiadostí oprávnených subjektov (členských organizácií SZTPŠ) obsahujúcich popis projektu zameraného na rozvoj športu a podporu rozvojových športových podujatí, vrátane mládežníckych. Do 28. 2. 2022 posúdenie žiadostí a vyhodnotenie výzvy s podporou 10 najúspešnejších žiadateľov v celkovej výške dotácie max. 3.000 € / projekt. Uzatvorenie zmlúv do konca februára 2022 s podporenými subjektami.

Požiadavka na rozpočet: 20.000 €

Systém DATA-TALENT predstavuje zámer skutočne modernej nadstavby činností zameraných na vyhľadávanie a sledovanie športovo-talentovaných jednotlivcov. Metodicky bude vychádzať z rokmi overených prístupov v tejto oblasti a bude zavŕšením snáh o vytvorenie seriózneho metodicko-organizačného základu pre testovanie pohybových schopností a posudzovanie ich úrovne u detí s telesným znevýhodnením. Predpokladom spustenia bude vytvorenie mobilnej testovacej jednotky, ktorá by postupne realizovala výjazdové testovacie dni v športových kluboch, na školách, prípadne v iných subjektoch, či na podujatiach určených pre telesne znevýhodnenú mládež. Následne budú získané dáta zhromažďované v on-line databáze DATA-TALENT, s možnosťou kontroly, sledovania a dopĺňania ďalších dôležitých údajov. Výsledky vyhodnotenia databázy spolu s posúdením miery športového talentu a pohybových dispozícií pre konkrétne športové odvetvia, budú každoročne zasielané ŠTK jednotlivých športov a reprezentačným trénerom. Prístup do databázy tiež budú mať všetky osoby zainteresované v systéme útvarov talentovanej mládeže a školských športových stredísk.

V roku 2022 je potrebné realizovať materiálne vybavenie mobilnej testovacej jednotky, finančné zabezpečenie výjazdových testovaní a odmenu za prácu programátora na tvorbe databázového systému DATA-TALENT.

Požiadavka na rozpočet: 4.000 €

Systém SUPERFIT-ON LINE je už existujúcou internetovou lokalitou, ktorá bola do polovice roku 2020 financovaná z rozpočtu SPV. Keďže SPV neprejavil do dnešných dní záujem o ďalšie

napredovanie a využitie tohto veľmi užitočného projektu, navrhujem jeho transformáciu pod riadenie i rozpočtovanie v rámci SZTPŠ s tým, že by sa ponuka stránky rozšírila aj o prezentáciu členských organizácií SZTPŠ. Stránka by ponúkala aj naďalej užitočnú podporu pre domáce, rekreačné, ale aj vrcholové športové aktivity, možnosť atraktívnych výziev na pohybové aktivity, súťaže, metodické články i prehľady odbornej literatúry.

Požiadavka na rozpočet: 2.500 €

Školské športové strediská (ŠŠS), školské športové súťaže a Zlatý odznak pohybovej všestrannosti na špeciálnych školách predstavujú posledný pilier systému podpory športu mládeže a rozvoja športu TZ pri SZTPŠ. Už v roku 2019 sme úspešne v rámci grantovej výzvy realizovali pilotný projekt Školského športového strediska, ktoré bolo zriadené pri Spojenej škole Mokrohájska 3 v Bratislave. Školské športové strediská vytvárajú veľmi účinný nástroj podpory mládežníckeho športu a možností propagácie športu telesne znevýhodnených v populácii detí a mládeže. Sú dôležitým systémovým prvkom pre organizovanie športových mládežníckych súťaží a podujatí, stretnutí s úspešnými TZ športovcami, priestorom pre realizáciu prednášok, predstavovanie nových športov, testovanie pohybových schopností žiakov a podobne. V roku 2022 by bolo potrebné obnoviť fungovanie Školského športového strediska pri Spojenej škole Mokrohájska 3 v Bratislave s následnou spolupracou pri zorganizovaní ďalšieho ročníka školskej športovej paralympiády špeciálnych škôl v júni, alebo auguste 2022. S výhľadom do rokov 2023-2024 bude potrebné vytvoriť podmienky pre vytvorenie ďalších školských športových stredísk a následne pre pravidelné športové súťaže medzi špeciálnymi školami v rámci VÚC aj s diskusiou o ich čiastočnej finančnej podpore zo zdrojov VÚC. Tie by sa mohli finančne spolupodieľať aj na činnosti vytvorených Školských športových stredísk. Dôležitým personálnym prvkom ŠŠS je vedúci koordinátor ŠŠS, ktorý spolupracuje pri zabezpečení jeho úloh a koordinuje informačný tok medzi zväzom na jednej strane a školou, žiakom, či rodičom na strane druhej. Súčasťou pracovnej náplne vedúceho koordinátora je aj aktualizácia interaktívnej informačnej tabule, v rámci ktorej zväz propaguje v školskom prostredí svoju činnosť a aktivity.

V školskom roku 2022/2023 rozbehnúť na špeciálnych školách súťaž o zlatý odznak pohybovej všestrannosti.

Požiadavka na rozpočet: 4.500 €

5. OBLASŤ VZDELÁVANIA V ŠPORTE TZ A EVIDENCIE ŠPORTOVÝCH ODBORNÍKOV

Ciele a úlohy v tejto oblasti možno zhrnúť do dvoch kategórií:

1. Aktivity zamerané na vzdelávanie športových odborníkov v prostredí športu telesne znevýhodnených
2. Evidencia a administrácia športových odborníkov

Táto oblasť je jednou z najdôležitejších, ale zároveň i najnáročnejších výziev, ktoré by mal SZTPŠ ako národný športový zväz využiť a v najbližšom období realizovať. Náš šport skutočne potrebuje rozšíriť základňu športových odborníkov a zabezpečiť vzdelávanie v tých športoch, kde vzdelávanie absentuje aj na úrovni športu zdravých. Súčasne je dôležité vytvoriť univerzálnu nadstavbu vzdelávania pre získanie všeobecného základu v podmienkach športu telesne znevýhodnených pre tých, ktorú už športové vzdelanie získali a prichádzajú do veľmi špecifického prostredia nášho športu.

Vzdelávanie športových odborníkov pre šport TZ je proces, ktorý je svojou náročnosťou do určitej miery limitovaný možnosťami nášho zväzu. Na druhej strane by bolo veľkou chybou nevyužiť tento priestor a nehľadať možnosti, ktoré by viedli k naplneniu cieľov v tejto oblasti. Ako multi-športový zväz prirodzene nedokážeme organizačne, personálne, či rozpočtovo pokryť vzdelávanie vo všetkých športoch, ktoré SZTPŠ podporuje. Našťastie to vôbec nie je potrebné a ambície v tejto oblasti k tomuto cieľu nevedú. V športoch ako cyklistika, stolný tenis, lukostreľba, tenis na vozíku, volejbal a iných máme možnosť využiť už nadobudnuté vzdelanie športových odborníkov, získané v rámci existujúcich vzdelávacích inštitúcií športu zdravých. Naopak športové odvetvia, ktoré túto možnosť nemajú, budú prvoradým cieľom nášho záujmu v tejto oblasti a je našou dôležitou úlohou postaviť vzdelávací systém a vytvoriť zodpovedajúci vzdelávací obsah práve pre tieto športy. Zatiaľ je s podporovaných športov SZTPŠ v tejto pozícii iba boccia a čiastočne hokej na elektrických vozíkoch. Čo sa týka vzdelávania v ostatných športoch, je potrebné sa zamerať len na vytvorenie jednoduchého vzdelávacieho obsahu, poskytujúceho univerzálnu nadstavbu pre všetky ostatné športy. Táto nadstavba by umožnila získanie a doplnenie vedomostného minima, zahŕňajúceho všetky dôležité špecifiká športu telesne znevýhodnených.

V roku 2022 navrhujem v spolupráci s ŠTK boccie a reprezentačným trénerom Martinom Gabkom pripraviť obsah vzdelávania trénerov I. stupňa v športovom odvetví boccia. V treťom a poslednom štvrtroku 2022 podľa možností zorganizovať toto vzdelávanie prostredníctvom víkendových vzdelávacích seminárov v rozsahu max. 36 hodín (24 teoretická a 12 praktická časť).

Tiež bude potrebné v priebehu roku 2022 zabezpečiť procesy vedúce k tvorbe vzdelávacieho obsahu pre nadstavbové vzdelávanie športu telesne znevýhodnených. Toto bude možné následne realizovať v ďalších rokoch prípadne aj v spolupráci s inými subjektami – po dohode a s využitím kapacít VŠ, prípadne športových zväzov.

Dôležitou súčasťou aktivít v oblasti vzdelávania je tiež zabezpečenie kontinuity diskusie o vytvorení športových tried pre žiakov s telesným znevýhodnením. Treba nadviazať na už veľmi konkrétne snahy v tejto oblasti z predchádzajúcich rokov. Vytvoriť prvú športovú triedu so špeciálnym vzdelávacím obsahom v oblasti športu TZ v horizonte rokov 2024-25 je cieľom, ktorý by znamenal úplne nový rozmer snáh o plnohodnotné zapojenie ľudí so zdravotným znevýhodnením do života spoločnosti prostredníctvom športu. Hoci sa kontakty a diskusia na túto tému v roku 2020 úplne zastavili, je reálny predpoklad pokračovať v nich v roku 2022. Najbližšie k možnej dohode o vytvorení športových tried máme na školách v Bratislave, Poprade a Košiciach.

Požiadavka na rozpočet: 4.000 €

Evidencia a administrácia športových odborníkov je oblasť, ktorá je upravená zákonom 440/2015 Zákon o športe a jeho dodatkami a tvorí dôležitú povinnosť každého športového zväzu. Pre rok 2022 a nasledujúce roky bude preto dôležitou úlohou zaktualizovať databázu športových odborníkov a využiť ju nielen pre potreby zákonom požadovanej administrácie, ale aj ako veľmi užitočnú informáciu pre širokú športovú verejnosť, so záujmom o šport telesne znevýhodnených. Treba do nej priebežne dopĺňať všetkých športových odborníkov pôsobiacich v kluboch, útvaroch talentovanej mládeže, či v iných organizačných útvaroch – reprezentačných tímoch a pod.

Požiadavka na rozpočet: 300 €

6. ZÁVER

Rok 2022 by sa mal stať z môjho pohľadu rokom dôležitej kontinuity a vytvorenia nových predpokladov na opätovný posun a napredovanie zložiek športu mládeže, rozvoja a vzdelávania. Slovenský zväz telesne postihnutých športovcov, ako dôležitý subjekt športového života na Slovensku, si isto zaslúži adekvátnu podporu oblastí, ktoré priamo ovplyvňujú jeho úspešnosť a postavenie v budúcom období.

Aj keď je vždy oveľa ťažšie investovať do výsledkov, ktoré prinesie až niekoľkoročné úsilie, ubezpečujem Vás, že je to rozumné a proaktívny prístup v tejto oblasti je tou najlepšou investíciou.

Verím preto, že predložený návrh Konceptie športu mládeže, rozvoja a vzdelávania sa stane dôležitým podkladom VV SZTPŠ pri tvorbe a stanovovaní cieľov pre rok 2022.

V prípade schválenia navrhovanej koncepcie je Úsek mládeže, rozvoja a vzdelávania pri SZTPŠ pripravený organizačne zabezpečiť a zadministrovať všetky potrebné procesy, vedúce k splneniu stanovených cieľov.

Pavel Bílik
Úsek mládeže, rozvoja
a vzdelávania

